

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov

Na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011 bola vykonaná kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť vytváranie finančných, materiálových a iných podmienok na plnenie úloh ochrany pred povodňami a na odstránenie ich následkov, zhodnotiť hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a dodržanie účelovosti vynaložených verejných prostriedkov.

Predmetom kontroly bolo preveriť postavenie a pôsobnosť kontrolovaného subjektu územnej samosprávy, plnenie povinností vyplývajúcich pre kontrolovaný subjekt zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami, čerpanie verejných prostriedkov na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov.

Kontrola bola vykonaná v obci Kysucký Lieskovec (ďalej len „obec“), Kysucký Lieskovec č. 29, 023 34 Kysucký Lieskovec za kontrolované obdobie roka 2010 a súvisiace obdobia.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Charakteristika postavenia a pôsobnosti kontrolovaného subjektu územnej samosprávy

Obec je v zmysle zákona o obecnom zriadení samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) združujúci občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými zdrojmi za podmienok stanovených zákonom a všeobecne záväznými nariadeniami obce.

Obec vo svojom územnom obvode vykonávala prenesený výkon štátnej správy vo veciach ochrany pred povodňami.

2. Plnenie povinností, vyplývajúcich pre kontrolovaný subjekt zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami

Obec vo veciach ochrany pred povodňami spolupracovala s obvodným úradom životného prostredia, s obvodným úradom, s okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru, so správcom vodohospodársky významných vodných tokov a so správcami drobných vodných tokov v katastrálnom území obce.

Obec mala zriadený krízový štáb na základe štatútu krízového štábu. V rámci preventívnych činností mala zabezpečené na úseku ochrany pred povodňami pracovné sily, vecné prostriedky ako aj vybavenie obecného hasičského zboru potrebnými prostriedkami a výstrojom na výkon povodňových záchranných prác. Zároveň mala zriadenú a vykonávala hliadkovú službu od vyhlásenia III. stupňa povodňovej aktivity.

V oblasti prevencie obec nebola vyzvaná k spolupráci správcom vodohospodársky významného vodného toku, ako aj inými osobami podieľať sa na vypracovaní predbežného hodnotenia povodňového rizika ako aj pri vyhotovení návrhov plánov manažmentu povodňového rizika.

Obec neuložila všeobecne záväzným nariadením vypracovať a aktualizovať povodňový plán záchranných prác právnickej a fyzickej osobe – podnikateľovi, nakoľko na základe vyjadrenia starostu obce sa tieto osoby nenachádzali v inundačnom území obce a taktiež si neuplatnili náhrady škôd spôsobené povodňami a neurčila rozsah inundačného územia, nakoľko v priebehu výkonu kontroly prebiehalo spracovanie všeobecne záväzného nariadenia inundačného územia obce v spolupráci s obecným zastupiteľstvom, predsedov komisií a kontrolóra obce.

Povodňový plán záchranných prác obce bol schválený v apríli 2011 v zmysle zákona o ochrane pred povodňami.

Na základe následkov mimoriadnych udalostí – povodní v júni a v auguste 2010, ktoré ohrozovali životy, zdravie a majetok, vyhlásil starosta obce postihnutej povodňou III. a II. stupeň povodňovej aktivity pre územie obce a informoval o tom bezodkladne kompetentné orgány.

V roku 2010 obec vypracovala dve priebežné a súhrnné správy, ktoré spĺňali všetky náležitosti stanovené vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predkladaní priebežných správ o povodňovej situácii a súhrnných správ o priebehu povodní, ich následkoch a vykonaných opatreniach.

3. Čerpanie verejných prostriedkov na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov

Na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov čerpala obec v roku 2010 verejné prostriedky v celkovej sume 215 926,44 EUR, ktoré jej boli poskytnuté zo štátneho rozpočtu prostredníctvom krajského úradu životného prostredia v sume 158 010,66 EUR a z rozpočtu Ministerstva vnútra SR cez rozpočet obvodného úradu v sume 57 915,78 EUR.

Okrem toho obec čerpala aj vlastné prostriedky v sume 673,00 EUR, ktoré vykázala v rámci upraveného rozpočtu na rok 2010. Na prenesený výkon štátnej správy v oblasti životného prostredia bola obci v roku 2010 poskytnutá suma 263,44 EUR.

Na základe zmluvy o poskytnutí verejných prostriedkov zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu krajského úradu životného prostredia z decembra 2010 boli kontrolovanému subjektu poskytnuté prostriedky štátneho rozpočtu vo forme bežného transferu v celkovej sume 45 000,00 EUR na úhradu 30 % škôd spôsobených povodňami na majetku obce.

Povodeň z júna 2010 spôsobila škody na majetku fyzických osôb aj na majetku obce. Podľa kvantifikovaného odhadu obce výška škôd na jej majetku dosiahla celkovú sumu 150 000,00 EUR.

Nárok na finančné prostriedky na úhradu nákladov na povodňové škody bol obci odsúhlasený na základe podkladov verifikačnej komisie v sume 150 000,00 EUR, pričom náhrada bola v konečnom dôsledku stanovená vo výške 30 % odhadnutých škôd, t. j. v sume 45 000,00 EUR.

Obec preukázala čerpanie na stanovený účel v plnej sume a výdavky smerovali na odstraňovanie škôd po povodni.

Na základe druhej zmluvy o poskytnutí verejných prostriedkov zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu krajského úradu životného prostredia z decembra 2010, boli kontrolovanému subjektu poskytnuté prostriedky štátneho rozpočtu SR ako bežný transfer v celkovej sume 113 010,66 EUR na úhradu nákladov vynaložených na povodňové zabezpečovacie práce za obdobie júna 2010.

Kontrolou predložených dokladov nebolo zistené nedodržanie zmluvných podmienok, poskytnuté verejné prostriedky boli v celej sume použité na stanovený účel.

V auguste roku 2010 došlo v obci k povodňiam opakovane. Obec preukázala vykonanie zabezpečovacích prác v celkovej sume 134 902,41 EUR. Výdavky boli doložené prvotnými účtovnými dokladmi, avšak ani v čase výkonu kontroly nebola uzatvorená zmluva medzi krajským úradom životného prostredia a obcou o poskytnutí verejných prostriedkov na povodňové zabezpečovacie práce vzťahujúce sa na povodeň v mesiaci august 2010.

Na základe zmluvy o poskytnutí verejných prostriedkov zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu obvodného úradu zo septembra 2010, boli obci poskytnuté finančné prostriedky vo forme bežného transferu v sume 57 915,78 EUR, účelovo určené na úhradu nákladov vynaložených na povodňové záchranné práce v katastri obce za obdobie júna 2010.

Overenie vecnej správnosti predložených výdavkov na povodňové záchranné práce vykonal obvodný úrad, ktorý odsúhlasil oprávnenosť a správnosť vyúčtovaných výdavkov a potvrdil použitie poskytnutej sumy 57 915,78 EUR v súlade so zmluvnými podmienkami. Kontrolou predložených dokladov bolo v jednom prípade zistené nedodržanie zmluvných podmienok vzhľadom na skutočnosť, že obec do záchranných prác neoprávnene započítala aj také výdavky, ku ktorým došlo po odvolaní II. stupňa povodňovej aktivity, čím obec nekonala v súlade so zmluvnými podmienkami a s ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v dôsledku čoho kontrolovaný subjekt porušil finančnú disciplínu v celkovej finančnej čiastke 2 084,88 EUR.

Vzhľadom na to, že obec predložila bankový doklad preukazujúci vrátenie neoprávnene vyplatených finančných prostriedkov v celkovej sume 2 084,88 EUR na účet poskytovateľa, bol do dňa ukončenia kontroly NKÚ SR protiprávny stav odstránený.

Zhrnutie

Obec mala zriadený krízový štáb a zabezpečovala hliadkovú službu, pracovné sily, vecné prostriedky na ochranu pred povodňami, ako aj vybavenie obecného hasičského zboru, predkladala v stanovených termínoch priebežné a súhrnné správy a mala schválený povodňový plán záchranných prác obce.

V oblasti prevencie obec nebola vyzvaná k spolupráci správcom vodohospodársky významného vodného toku, ako aj inými osobami podieľať sa na realizácii činností v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred povodňami pri vypracovaní predbežného hodnotenia povodňového rizika ani pri vyhotovení návrhov plánov manažmentu povodňového rizika, nezúčastnila sa povodňových prehliadok na vodných tokoch a neurčila rozsah inundačného územia.

V dôsledku porušenia pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté obci z rozpočtu obvodného úradu, obec porušila finančnú disciplínu v celkovej finančnej čiastke 2 084,88 EUR v zmysle ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Tým, že obec v priebehu výkonu kontroly vrátila neoprávnene vyplatené finančné prostriedky na účet poskytovateľa, bol protiprávny stav odstránený.